

Sisäministeriölle

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Ulkomaalaislakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitetun viisumin eli niin sanotun kansallisen viisumin myöntämisestä opiskelijoille, tutkijoille, sertifioitujen työnantajien työntekijöille, yritysten johtotehtävissä toimiville sekä näiden perheenjäsenille. Lisäksi ulkomaalaislakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös pitkäaikaisen viisumin myöntämisestä maahantuloa varten ulkomailla oleskelevalle oleskeluluvan haltijalle, jos hän on menettänyt oleskelulupakorttinsa. Lisäksi ehdotetaan ulkomaalaislain muuttamista siten, että ulkoministeriö myöntää tilapäisen oleskeluluvan ulkovaltojen diplomaatti- ja konsuliedustustojen palvelukseen Suomeen lähetetyn henkilökunnan jäsenen 18–20-vuotiaalle perheen mukana muuttavalle jälkeläiselle suoraan alenevassa polvessa samoin kuin puolison vastaavalle jälkeläiselle.

Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Syrjintäkieltosäännöksillä täydennetään yleistä yhdenvertaisuuslauseketta. Perustuslain 6 §:n 2 momentissa on luettelo eräistä kielletyistä erotteluperusteista. Siinä on erikseen mainittu sukupuoli, ikä, alkuperä, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, terveydentila ja vammaisuus. Syrjintäkieltosäännöksellä ei ole kielletty kaikenlaista erontekoa ihmisten välillä, vaikka erottelu perustuisi säännöksessä nimenomaan mainittuun syyhyn. Olennaista on, voidaanko erottelu perustella perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla. Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan arvioinut muun muassa ikään liittyviin syihin perustuvan erilaisen kohtelun hyväksyttävyyttä ja siihen liittyvää perusteluvollisuutta (ks. esim. PeVL 19/2018 vp, s. 3; PeVL 57/2016 vp, s. 3–4; PeVL 58/2014 vp, s. 6; PeVL 41/2014 vp, s. 2).

Ulkomaalaislain 69 §:ään tehtävän muutoksen diplomaatti- ja konsuliedustustojen henkilökuntaan kuuluvien 18–20-vuotiaiden jälkeläisten osalta vaikutusarvioinnissa (s. 37, vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen) ja suhteessa perustuslakiin ja säätämisyjärjestysperusteluissa (s. 43) on ainoastaan todettu, että ehdotettu muutos on perusteltu Wienin yleissopimuksen näkökulmasta, ja ettei diplomaattien oleskelu ei ole verrattavissa muiden maahanmuuttajaryhmien oleskeluun Suomessa, eikä muuton näin ollen vaikuta yhdenvertaisuuteen.

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan yhdenvertaisuutta tulisi tässä kontekstissa perustella myös laajemmin, eli ainoa verrokkiryhmä ei ole muut maahanmuuttajaryhmät. Ehdotusta tulisi perustella myös siltä kannalta, että diplomaatti- ja konsuliedustustojen henkilökuntaan kuuluvien jälkeläiset on tässä asetettu iän perusteella erilaiseen asemaan verrattuna 21-vuotiaisiin ja vanhempiin

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

diplomaatti- ja konsuliedustustojen henkilökuntaan kuuluvien jälkeläisiin. Rajoitukselle voi olla hyväksyttävät perusteet esimerkiksi juuri Wienin yleissopimuksen nojalla, mutta tämä arviointi iän perusteella tehtävästä erottelusta ja sen hyväksyttävyydestä tulisi näkyä esityksen perusteluissa. Muuna verrokkiryhmänä voisi olla myös kansainvälisen järjestön Suomessa olevan toimielimen henkilökuntaan kuuluvan henkilön 18–20-vuotias jälkeläinen, jonka osalta vastaavaa muutosta ei ole esitetty.

Lisäksi oikeusministeriö huomauttaa, että jos muutossäädöksellä muutetaan vain yhtä tai kahta pykälää, tulee pykälä tai pykälät yksilöidä muutossäädöksen nimikkeessä.

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

Lainsäädäntöneuvos

Elina Nyholm

Jakelu

SM Sisäministeriö

VN/31772/2021-OM-27

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: